

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

Sprawozdanie ze współpracy międzynarodowej.

Departament Europejskiego Systemu
Statystycznego i Współpracy Międzynarodowej

Wydział Współpracy Międzynarodowej

2009

Spis treści

1.	Współpraca z Komisją Europejską w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego	3
1.2	Udział przedstawicieli Głównego Urzędu Statystycznego w pracach legislacyjnych Grupy Roboczej Rady Unii Europejskiej ds. Statystyki (B 8).....	3
1.2	Udział Głównego Urzędu Statystycznego w innych pracach legislacyjnych prowadzonych w ramach Unii Europejskiej.....	3
1.3	Przygotowania do sprawowania przez Polskę Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w II półroczu 2011 roku.....	4
1.3.1	Szkolenia i staże.....	5
1.3.2	Współpraca w ramach trio	5
1.3.3	Współpraca z państwami wcześniej sprawującymi Prezydencję	5
1.4	Współpraca z Urzędem Statystycznym Wspólnot Europejskich (Eurostatem)	6
1.4.1	Udział przedstawicieli Kierownictwa GUS w spotkaniach na wysokim szczeblu Konferencji Prezesów Urzędów Statystycznych Krajów UE (DGINS) oraz Komitetu ds. Europejskiego Systemu Statystycznego (ESSC).....	6
1.4.2	Udział przedstawicieli resortu statystyki w pracach Komitetów, Grup zadaniowych i roboczych Eurostatu.....	7
1.4.3	Realizacja przez służby statystyki publicznej projektów dofinansowywanych ze środków Komisji Europejskiej.....	7
1.4.4	Opis wybranych projektów, które w zasadniczej części były realizowane w 2009 roku. ...	8
1.4.5	Udział GUS w pracach Konsorcjum w zakresie Europejskiego Programu Szkoleń Statystycznych (ESTP).....	10
2.	Współpraca z organizacjami międzynarodowymi.....	11
2.1	Udział w spotkaniach na wysokim szczeblu:	11
2.2	Udział przedstawicieli resortu statystyki w inicjatywach oraz grupach roboczych i zadaniowych, a także konferencjach współorganizowanych organizacje międzynarodowe.	12
3.	Współpraca bilateralna Głównego Urzędu Statystycznego	14
4.	Współpraca transgraniczna Głównego Urzędu Statystycznego, Partnerstwo Wschodnie	15
5.	Wsparcie udzielane przez resort statystyki dla innych urzędów statystycznych w zakresie statystyki gospodarczej i społecznej.....	16
6.	Międzynarodowa wymiana informacji statystycznej.....	17
7.	Współpraca z zagranicą Centralnej Biblioteki Statystycznej (CBS).....	19
8.	Podsumowanie	19

W 2009 roku resort statystyki kontynuował działania realizowane w oparciu o wypracowane założenia współpracy międzynarodowej uwzględniające priorytety polityki zagranicznej Rządu RP w następujących obszarach:

- Współpraca z Komisją Europejską w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego:
 - Udział w pracach legislacyjnych Grupy Roboczej Rady Unii Europejskiej ds. Statystyki (B 8),
 - Udział w innych pracach legislacyjnych prowadzonych w ramach Unii Europejskiej
 - Przygotowania do sprawowania przez Polskę Prezydencji w Radzie UE w II półroczu 2011 roku,
 - współpraca z Urzędem Statystycznym Wspólnot Europejskich (EUROSTAT).
- Współpraca z organizacjami międzynarodowymi:
 - Komisją Statystyczną Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku,
 - Departamentem Statystyki Europejskiej Komisji Gospodarczej (EKG) w Genewie (udział w spotkaniu Konferencji Statystyków Europejskich EKG w Genewie),
 - Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).
- Współpraca bilateralna
- Partnerstwo Wschodnie, współpraca transgraniczna
- Wsparcie udzielane przez resort statystyki dla innych narodowych urzędów statystycznych w zakresie statystyki gospodarczej i społecznej
- Wymiana informacji statystycznej
- Współpraca z zagranicą Centralnej Biblioteki Statystycznej

1. Współpraca z Komisją Europejską w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego

1.2 Udział przedstawicieli Głównego Urzędu Statystycznego w pracach legislacyjnych Grupy Roboczej Rady Unii Europejskiej ds. Statystyki (B 8)

W dniu 1 czerwca 2009 roku Grupa Robocza Rady Unii Europejskiej ds. Statystyki (B 8), w której pracach uczestniczą przedstawiciele resortu statystyki została włączona do systemu informatycznego Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej (EWD-P) przygotowanego do elektronicznej wymiany dokumentów związanych z udziałem Polski w procesie legislacyjnym Unii Europejskiej.

Zadaniem systemu jest ułatwienie prowadzenia prac poszczególnym Grupom Roboczym Rady Unii Europejskiej poprzez przekazywanie do właściwych resortów (wyznaczonych w nich koordynatorów i ekspertów) wszystkich dokumentów powiązanych z działalnością prowadzoną przez w/w Grupy.

W I półroczu 2009 roku podczas Prezydencji czeskiej odbyło się 5 spotkań Grupy B 8, w których uczestniczyli przedstawiciele GUS. Podczas posiedzeń omawiane były następujące dokumenty:

- zalecenie w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2533/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczące zbierania informacji statystycznych przez Europejski Bank Centralny
- wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie statystyk dotyczących środków ochrony roślin

W II półroczu 2009 roku w trakcie Prezydencji Szwedzkiej nie odbyło się żadne spotkanie tej Grupy.

Ogółem w 2009 roku przyjętych zostało ponad 90 aktów prawnych Unii Europejskiej dotyczących różnych zagadnień statystycznych. Szczegółowy wykaz tych aktów znajduje się w *Załączniku nr 1*.

Najważniejszymi z nich były:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 roku w sprawie statystyki europejskiej,
- rozporządzenie uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności,
- rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty,
- decyzja Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich.

1.2 Udział Głównego Urzędu Statystycznego w innych pracach legislacyjnych prowadzonych w ramach Unii Europejskiej

W 2009 GUS współpracując z innymi resortami brał udział w przygotowywaniu wkładów do instrukcji na posiedzenia Podkomitetu ds. Statystyki Komitetu ds. Ekonomicznych i Finansowych (Podkomitet EFC), Komitetu ds. Ekonomicznych i Finansowych (EFC), Rady ds. Ekonomicznych i Finansowych (ECOFIN), Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, Specjalnego Komitetu ds. Rolnych oraz innych grup

roboczych i komitetów Rady Unii Europejskiej (np. Grupa Robocza ds. Kodyfikacji Prawodawstwa) w zakresie następujących tematów:

- ceny żywności;
- statystyka upraw;
- statystyki dotyczące środków ochrony roślin;
- statystyka odpadów;
- wskaźniki rozwoju zrównoważonego;
- metody tworzenia statystyk UE: wizja na kolejną dekadę;
- redukcja obciążeń sprawozdawczych;
- rewizja SNA 2008 i ESA'95;
- decyzja Eurostatu odnośnie deficytu i długu - pomoc instytucjom finansowym oraz jej wpływ na poziom długu i deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych;
- monitoring wdrażania Europejskiego Kodeksu Praktyk Statystycznych w GUS.

Ponadto, zgodnie z *ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 52, poz. 515, z 2005 r. Nr 11, poz. 89)*¹ GUS przygotował 14 Stanowisk Rządu dotyczących projektów aktów prawnych i innych dokumentów przekazanych formalnie stronie polskiej. W przypadku 7 z nich GUS pełnił rolę instytucji wiodącej.

Pełen wykaz przyjętych przez KERM Stanowisk Rządu znajduje się w *Załączniku nr 2*.

Dodatkowo, w ramach wcześniejszego etapu prac legislacyjnych Komisji Europejskiej (Eurostatu) uzgadniane były opinie w odniesieniu do projektów aktów prawnych w trybie procedury pisemnej.

1.3 Przygotowania do sprawowania przez Polskę Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w II półroczu 2011 roku

W grudniu 2009 roku, na posiedzeniu Zespołu ds. Prezydencji Głównego Urzędu Statystycznego, w ramach przygotowań do sprawowania przez Polskę Przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 roku został przyjęty *Projekt Harmonogramu przygotowań GUS do sprawowania Prezydencji*.

Ponadto, w ramach działań mających na celu aktualizację wstępnych propozycji priorytetów sektorowych przez resorty odpowiedzialne za prace na poziomie poszczególnych Grup Roboczych

¹ Według wyżej wymienionej ustawy Rada Ministrów ma obowiązek przekazać Sejmowi i Senatowi projekty swoich stanowisk do projektów aktów prawnych Unii Europejskiej oraz innych dokumentów podlegających konsultacjom z państwami członkowskimi. Właściwe ministerstwa i urzędy centralne są zobowiązane do przygotowania projektu stanowiska Rządu na opracowanym przez UKIE formularzu oraz uzgodnienia jego treści z innymi współpracującymi organami administracji rządowej. Dokument ten, po zatwierdzeniu przez Komitet Europejski Rady Ministrów rozpatrywany jest przez Komisję do Spraw Unii Europejskiej Sejmu RP oraz Komisję Spraw Unii Europejskiej Senatu RP. Zatwierdzony przez ww. Komisje dokument jest obowiązującym stanowiskiem Rządu RP w odniesieniu do danego dokumentu UE.

Rady Unii Europejskiej Główny Urząd Statystyczny zaproponował następujące zagadnienia dla Grupy Roboczej ds. statystyki Rady Unii Europejskiej (B 8):

- migracje ludności
 - statystykę regionalną i środowiska – w ramach tego zagadnienia przewiduje się rozwój i wdrożenie Wspólnego Systemu Informacji o Środowisku (SEIS) oraz innych kluczowych zagadnień dotyczących odpadów i rachunków środowiskowych,
 - Europejski Program Statystyczny na lata 2013 – 2017,
- a także jako tematy dodatkowe: metadane strukturalne, rewizje klasyfikacji NACE i CPA oraz Rejestr Statystyczny Przedsiębiorstw

Jednocześnie, w ramach przygotowań do Przewodnictwa w Unii Europejskiej przedstawiciele Głównego Urzędu Statystycznego uczestniczyli w międzynarodowych szkoleniach, prowadzili współpracę w ramach trio Polska – Dania – Cypr, a także brali udział w spotkaniach mających na celu rozpoznanie doświadczeń krajów, które uprzednio sprawowały tę funkcję.

1.3.1 Szkolenia i staże

W ramach przygotowania kadr GUS do Prezydencji podjęto decyzję o udziale w szkoleniach specjalistycznych osób bezpośrednio zaangażowanych w przygotowanie i przeprowadzenie w Urzędzie działań związanych z Przewodnictwem RP w Radzie Unii Europejskiej. Są to między innymi szkolenia dotyczące zagadnień takich jak: negocjacje, prowadzenie spotkań grup roboczych, a także szkolenia językowe.

W 2009 roku przedstawiciele GUS uczestniczyli w dwóch takich szkoleniach zorganizowanych w Maastricht pod hasłem „*The Presidency Challenge*”. Organizatorem w/w spotkań był *European Institute for Public Administration (EIPA)*.

1.3.2 Współpraca w ramach trio

Zgodnie z postanowieniami Traktatu Lizbońskiego, który wszedł w życie w dniu 1 grudnia 2009 roku Polska sprawując Przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej jest zobowiązana współdziałać z Królestwem Danii i Republiką Cypryjską tworząc z tymi państwami przez okres 18 miesięcy tzw. trio prezydencji.

W celu właściwego przygotowania się do tego zadania przedstawiciele GUS wystąpili z inicjatywą wizyt studyjnych w urzędach statystycznych państw w/w trio. Pierwsze takie spotkanie odbyło się w listopadzie 2009 roku w Kopenhadze. Rozmowy koncentrowały się na działaniach, jakie należy podjąć w fazie przygotowań do Prezydencji, roli i obowiązkach w obecnym systemie Unii Europejskiej oraz zaleceniach dotyczących bezpośredniej realizacji zadań związanych z Przewodnictwem w Unii. Omówiono również przewidywany zakres i stopień współpracy państw trio, ustalono wstępny wspólny tzw. „*Action plan*”, a także wymieniono doświadczenia związane z Prezydencją.

Ustalono także, że na kolejnych spotkaniach trio (Cypr – kwiecień 2010, Dania – czerwiec i grudzień 2010, Polska – sierpień/wrzesień 2010) zostaną wypracowane szczegółowe programy współpracy i wspólne priorytety prezydencji.

1.3.3 Współpraca z państwami wcześniej sprawującymi Prezydencję

W 2009 roku w celu zdobycia doświadczeń związanych z obsługą Prezydencji odbyły się wizyty studyjne w urzędach statystycznych państw, które sprawowały już Prezydencję w Unii Europejskiej

tj.: w Urzędzie Statystycznym Słowenii (marzec) oraz Czech (lipiec), podczas których przedstawiciele GUS zapoznali się m.in. z praktycznymi aspektami związanymi z Przewodnictwem w Radzie Unii. W listopadzie 2009 roku nawiązano także kontakt z Urzędem Statystycznym Węgier, krajem bezpośrednio poprzedzającym Prezydencję Polski w Radzie Unii Europejskiej - wstępny termin spotkania z przedstawicielami tego Urzędu ustalono na lipiec 2010 roku.

1.4 Współpraca z Urzędem Statystycznym Wspólnot Europejskich (Eurostatem)

W 2009 roku Główny Urząd Statystyczny pogłębiał współpracę z Eurostatem we wszystkich wymienionych poniżej aspektach z uwzględnieniem strategii rozwoju statystyki w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego (ESS). Jednocześnie, służby polskiej statystyki publicznej korzystały ze wsparcia finansowego, w formie dotacji otrzymywanych z unijnego Urzędu, w realizacji działań statystycznych mających na celu wzmocnienia potencjału Europejskiego Systemu Statystycznego poprzez rozwój statystyki, w tym także zbieranie i opracowywanie danych oraz ich upowszechnianie

Swoje prace zakończyły trzy Zespoły Zadaniowe Grupy Partnerskiej (*Partnership Group Task Force – PG TF*) powołane w wyniku postanowień 92. Konferencji Szefów Urzędów Statystycznych (DGINS) w Krakowie w ramach tzw. *Cracow Action Plan*, w których uczestniczyli przedstawiciele GUS. Prace ww PG-TF służyły wypracowaniu podstaw do realizacji strategii rozwoju ESS, a ich wyniki stanowiły bazę do wypracowania 58 rekomendacji, których harmonogram wykonania otrzymał nazwę Hague Action Plan

1.4.1 Udział przedstawicieli Kierownictwa GUS w spotkaniach na wysokim szczeblu Konferencji Prezesów Urzędów Statystycznych Krajów UE (DGINS) oraz Komitetu ds. Europejskiego Systemu Statystycznego (ESSC)²

W 2009 roku odbyła się 95. Konferencja **DGINS**, która ze względu na wzrost znaczenia tej tematyki w Unii Europejskiej była poświęcona statystyce migracji, a także trzy spotkania ESSC oraz jedno SPC (w lutym 2009 roku), podczas których omawiano najpilniejsze kwestie funkcjonowania statystyki europejskiej. Dyskusji poddano nową wizję tworzenia statystyki, która powinna zaspokajać m.in. rosnące potrzeby użytkowników na dane statystyczne, uprościć i usprawnić proces legislacyjny, zmniejszyć obciążenia respondentów, a także w większym stopniu wykorzystać administracyjne źródła danych. Nowy model ma przede wszystkim zapewnić integrację danych już na poziomie krajowym (nazwano go europejską systemową metodą statystyczną). Ponadto kwestią poddaną pod dyskusję była reforma *Grupy Partnerskiej Komitetu ESSC*. Przedyskutowano nową strategię jej

² **ESSC** zastąpił na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 w sprawie statystyk europejskich, które weszło w życie z dniem 1 kwietnia 2009 roku istniejący do tej pory Komitet ds. Programu Statystycznego (SPC). Nowo powołany Komitet ESSC, w skład którego wchodzi przedstawiciele publicznych służb statystycznych oraz podmiotów biorących udział w opracowywaniu danych statystycznych został ukierunkowany na wypracowywanie pewnych koncepcji i rozwiązań w obszarze statystyk europejskich niż formalne – tak jak to miało miejsce dotychczas – zatwierdzanie dokumentów.

działania, a także zasady i procedury oraz skład nowej Grupy w świetle proponowanych zmian funkcjonowania ESS. Podczas tegorocznych spotkań pod dyskusję poddano też kwestię propozycji reorganizacji działania *Grup Dyrektorskich*, które raportują do Komitetu ESSC. Wskazano na potrzebę modyfikacji, a ściślej ograniczenia ich liczby i utworzenia Grup obejmujących więcej dziedzin statystyki. W 2009 roku przedstawiciele Kierownictwa GUS uczestniczyli w corocznym spotkaniu Grupy Dyrektorów Statystyki Gospodarczej BSDG (czerwiec) oraz Grupy Dyrektorów Statystyki Społecznej państw członkowskich Unii Europejskiej DSS (wrzesień). Podczas spotkania BSDG omówiono m.in. obecny stan dostosowania poszczególnych krajów członkowskich do wymogów prawa unijnego w poszczególnych dziedzinach statystyki gospodarczej, końcowy raport na temat wyników prac nad ustaleniem priorytetów (wprowadzenie stałego badania obciążenia respondentów gospodarcza statystyką europejską), a także stan prac prowadzonych w ramach programu MEETS (*Program Modernizacji Europejskiej Statystyki Przedsiębiorstw i Handlu*).

Podczas spotkania DSS natomiast, którego integralną częścią było seminarium poświęcone perspektywom przebudowy statystyki społecznej jako konsekwencji nowej wizji metod produkcji statystyki europejskiej omówiono problemy dotyczące m.in. oceny projektowanych regulacji prawnych, a także kwestie o charakterze informacyjnym dotyczące bieżących spraw organizacyjnych i metodologicznych.

Ponadto w 2009 roku GUS uczestniczył w spotkaniu Grupy ds. strategii rozwoju BSDG-SDG (listopad) organizowanej w ramach Grupy BSDG, podczas którego zaprezentowano m.in. wizję metod produkcji statystyki UE na następne dziesięciolecie.

1.4.2 Udział przedstawicieli resortu statystyki w pracach Komitetów, Grup zadaniowych i roboczych Eurostatu.

Tematyka spotkań Komitetów, Grup zadaniowych i roboczych Eurostatu organizowanych w ramach działalności Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich, w których uczestniczyli przedstawiciele resortu statystyki w 2009 roku dotyczyła przede wszystkim metodologii, organizacji oraz aspektów prawnych priorytetowych zagadnień z zakresu różnych dziedzin statystyki ujętych w wieloletnim Programie Statystycznym Wspólnot Europejskich na lata 2008-2012. Spotkania odbywały się zgodnie z harmonogramem podanym na liście publikowanej przez Eurostat w internetowej bazie CIRCA. W sumie w 2009 roku odbyło się 66 spotkań Grup roboczych, 23 spotkania Grup zadaniowych oraz 16 spotkań Komitetów Eurostatu.

1.4.3 Realizacja przez służby statystyki publicznej projektów dofinansowywanych ze środków Komisji Europejskiej.

W 2009 roku służby statystyki publicznej realizowały na podstawie umów o dotacje 32 projekty i badania dofinansowywane ze środków Komisji (część z nich były to przedsięwzięcia w zasadniczej swojej części realizowane w 2009 roku), a także GUS złożył wnioski o przyznanie dotacji dotyczących 28 projektów. Ogółem w 2009 roku podpisano 21 umów o dotacje, które w większości będą realizowane w latach 2010-2011. Pełny wykaz 32 projektów znajduje się w *Załączniku nr 3*.

Ponadto GUS wystąpił do Eurostatu o środki na realizację czterech tematów objętych **Programem modernizacji europejskiej statystyki i handlu (MEETS)** tj.:

- *Ułatwienia w zakresie korzystania z Nomenklatury Scalonej przez deklarantów Intrastatu,*
- *Wykorzystanie danych administracyjnych w produkcji statystyki przedsiębiorstw,*
- *Poprawa zgodności pomiędzy statystyką bilansu płatniczego a statystyką handlu,*

- *Poprawa spójności pomiędzy bilansem płatniczym w części dotyczącej podróży a statystyką turystyki*

a także zgłosił swój udział do trzech **projektów ESSnet** (są to projekty, w których uczestniczy kilka urzędów statystycznych państw członkowskich UE działających wspólnie w ramach sieci ESS) tj.:

- *Informacja statystyczna i przestrzenna GEOSTAT prezentacja danych spisowych dla Europy wg siatki kwadratów,*
- *Integracja danych,*
- *Estymacja dla małych obszarów*

1.4.4 Opis wybranych projektów, które w zasadniczej części były realizowane w 2009 roku.

Wdrożenie rejestru EuroGrup (EGR) na poziomie narodowym

Prace realizowane w ramach projektu miały na celu opracowanie metod łączenia EuroGrup z grupami przedsiębiorstw z rejestru krajowego i dokonanie sparowania jednostek prawnych zawartych w rejestrze EuroGrup (EGR) z jednostkami prawnymi z krajowego rejestru przedsiębiorstw (BJS). Dodatkowym elementem tych prac było uzupełnienie rejestru EuroGrup danymi o przedsiębiorstwach pochodzącymi z rejestru krajowego wymaganymi przez Eurostat (np.: liczba pracujących, obroty). We wrześniu 2009 roku projekt został zakończony, a skompletowane pliki danych przekazane do Eurostatu.

Jakość korekt i dobór próby HICP

Głównym celem realizowanego projektu jest zharmonizowanie procedury zmiany i dostosowania jakości zgodnie z rozporządzeniem Komisji nr 1334/2007, a tym samym spełnienie wymogów porównywalności, wiarygodności i zasadności zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (HICP), zgodnie z art. 4 rozporządzenia nr 2494/95.

W ramach prowadzonych prac zostaną wdrożone, w oparciu o metodologię wypracowaną przez grupę roboczą HICP, minimalne standardy dla produktów zamienników oraz procedury dostosowania jakości.

Ponadto podjęte prace będą miały na celu opracowanie metod przeprowadzania procedury dostosowania jakości, uznawanych za dostarczające najlepszych rezultatów w odniesieniu do precyzji i błędów systematycznych oraz metod mogących dostarczyć mniej precyzyjne lub reprezentatywne dane, lecz również uznawanych za akceptowalne. Zostanie również podjęta próba udoskonalenia stosowanych obecnie metod korekt jakościowych. Przygotowane zostaną także teoretyczne i praktyczne podstawy do obliczania HICP z uwzględnieniem korekt jakościowych dokonanych wg wybranej metody hedonicznej. W rezultacie wdrożone zostaną sposoby zbierania danych i obliczania wskaźnika gwarantujące zgodność zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (HICP) i subindeksów z rozporządzeniem Komisji nr 1334/2007. Projekt zakończy się w grudniu 2010 roku.

Poprawa jakości danych niefinansowych dotyczących opieki zdrowotnej

Wprowadzenie ww. projektu przez Eurostat do programu dotacji było odpowiedzią na występujące braki informacyjne w zakresie danych niefinansowych odnoszących się do opieki zdrowotnej.

Celem projektu jest zidentyfikowanie istniejących luk informacyjnych, dokonanie przeglądu różnych źródeł informacji, które mogłyby dostarczyć brakujących danych, a następnie doskonalenie jakości zbierania danych niefinansowych z obszaru opieki zdrowotnej, zwłaszcza danych dotyczących

personelu medycznego. Ponadto planowane jest opracowanie metod ukierunkowanych na oszacowania brakujących danych w oparciu o dostępne źródła. Akcja zakończy się w kwietniu 2010 roku.

Badanie pilotażowe NACE Rev. 2 Sekcja Q – opieka zdrowotna

Polska, jak każdy kraj członkowski Unii Europejskiej, zobowiązana jest do opracowywania danych umożliwiających monitorowanie funkcjonowania rynku usług związanego z opieką zdrowotną na obszarze UE. Dla wypełnienia tego obowiązku niezbędne jest przeprowadzenie badania pilotażowego, którego celem będzie ocena możliwości pozyskania od podmiotów sprawozdawczych prowadzących działalność rynkową w zakresie ochrony zdrowia danych o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących wymiany usług związanych z opieką zdrowotną z zagranicą. Służby statystyki publicznej podjęły realizację tych prac w ramach dotacji przyznanej przez Eurostat na ten cel. Zakresem podmiotowym badania będą objęte jednostki zaliczane do działów 86, 87 i 88 wg PKD 2007.

Ponadto w ramach prowadzonych prac opracowane zostaną dane z zakresu demografii przedsiębiorstw dotyczące zmiennych: liczba przedsiębiorstw oraz liczba jednostek lokalnych zgodnie z rozporządzeniem PE i Rady ws statystyki strukturalnej przedsiębiorstw. Koniec projektu przypada na listopad 2010 roku.

Europejskie ankietowe badanie zdrowia (EHIS)

W latach ubiegłych GUS przygotował w ramach programu PHARE 2003 krajową wersję Europejskiego Modułu Stanu Zdrowia (EHSM) i przetestował go w badaniu pilotażowym, a w ramach Wielonarodowego Programu Środków Przejściowych 2004 – krajową wersję trzech modułów: Europejskiego Modułu Opieki Zdrowotnej (EHCM), Europejskiego Modułu Determinant Zdrowia (EHDM) oraz Modułu Podstawowego (EBM).

Celem obecnej akcji jest wdrożenie czterech modułów Europejskiego Ankietowego Badania Zdrowia w jednym badaniu realizowanym na niezależnej próbie gospodarstw domowych.

Efektem realizacji projektu będzie uzyskanie wielu zbiorów danych jednostkowych dotyczących tematyki z zakresu zdrowia, jak również znalezienie odpowiednich rozwiązań metodologicznych i organizacyjnych dla badania EHIS. Projekt zakończy się w listopadzie 2010 roku.

Poprawa jakości wskaźników rolno-środowiskowych

Celem projektu jest określenie i opis podstawowych założeń metodycznych sporządzenia bilansu azotu w układzie regionalnym (16 województw) oraz przeprowadzenie badań uściślających założenia metodyczne. Prace badawcze będą ukierunkowane na poszukiwanie i ocenę sald azotu oraz efektywności jego wykorzystania w poszczególnych województwach, także z uwzględnieniem dynamiki zmian.

Dokonana zostanie ocena i analiza trendów zmian elementów składowych bilansu azotu i jego salda w układzie regionalnym. Prace realizowane są przez GUS we współpracy z Instytutem Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa (PIB).

Wyniki projektu pozwolą na zidentyfikowanie głównych przyczyn zróżnicowania regionalnego bilansu azotu w układzie przestrzennym Polski oraz określenie przyczyny potencjalnych zagrożeń środowiska ze strony nadmiarów tego składnika. Ponadto pomogą określić zakresy sald bilansu azotu

przyjmowanych jako optymalne, które można uznać za zrównoważone. Jednocześnie rezultaty badań pozwolą określić trendy zmian nadwyżek bilansu azotu oraz kierunki zmian w strukturze strony przychodowej i rozchodowej tego bilansu w poszczególnych województwach. Akcja zakończy się pod koniec listopada 2010 roku.

Metodologia i przeliczanie szeregów czasowych

W związku z wymaganiami stawianymi państwom członkowskim UE przez jej ustawodawstwo, niezbędne jest przeprowadzenie prac mających na celu opracowanie metodologii przeliczania zmiennych statystyki krótkookresowej za lata 2000-2004 według nowej klasyfikacji NACE Rev.2 oraz przeliczenie zmiennych statystyki krótkookresowej według tej klasyfikacji od roku 2000 stosownie do rozporządzenia Rady nr 1165/98 oraz jego zmiany nr 1158/2005.

Projekt wykonywany jest w ramach trzech różnych komponentów wyodrębnionych z uwagi na obszary tematyczne, tj. (i) przemysł i budownictwo, (ii) rynek pracy oraz (iii) handel i usługi.

W wyniku tych prac nastąpi zasilenie baz ESS zmiennymi statystyk krótkookresowych za lata 2000-2004 z zakresu handlu i usług, rynku pracy, przemysłu oraz budownictwa, zgodnymi z klasyfikacją NACE Rev. 2. Projekt zakończy się w marcu 2010 roku.

Wypadki przy pracy i choroby zawodowe

Temat wypadków przy pracy i problemów zdrowotnych związanych z pracą jest istotny w świetle priorytetowych działań KE i wynika wprost z zapisów „Statystycznego programu prac Komisji Europejskiej na 2008 r.”

Głównym celem akcji jest przygotowanie przeliczenia danych z zakresu wypadków przy pracy zgodnych z metodologią ESAW faza 3 według klasyfikacji NACE Rev. 2 za 2008 r., opracowanie elektronicznej wersji formularza i objaśnień, a także prace związane z poprawą jakości danych m.in. poprzez opracowanie raportu jakości wyników badania wypadków przy pracy. Koniec projektu przypada na maj 2010 roku.

1.4.5 Udział GUS w pracach Konsorcjum w zakresie Europejskiego Programu Szkoleń Statystycznych (ESTP)

W 2009 roku GUS kontynuował swój udział w pracach Konsorcjum w zakresie Europejskiego Programu Szkoleń Statystycznych (ESTP). Przedstawiciel GUS wziął udział w spotkaniu Konsorcjum, podczas którego przedstawił plany związane z przyszłością ESTP, w kontekście zakończonych prac trzech Grup Zadaniowych Grupy Partnerskiej (TF 1, 2, 3). W szczególności zostały omówione wyniki prac podgrupy 3 TF 3, której GUS był liderem, i która opracowała nowy program ESS-LDF (*ESS-Learning and Development Framework*). Jest to nowa struktura uczenia się i rozwoju, która zastąpi dotychczasowy program ESTP.

Ponadto w marcu 2009 GUS zorganizował wspólnie z Urzędem Statystycznym Hiszpanii europejskie szkolenie nt. funkcjonowania Europejskiego Systemu Statystycznego.

W październiku 2009 roku przedstawiciele francuskiej Wyższej Szkoły Statystyki i Zarządzania Ekonomicznego (ENSAE) zaproponowali Głównemu Urzędowi Statystycznemu udział w projekcie

„EMOS-European Master of Official Statistics” dotyczącym utworzenia ujednoczonych europejskich studiów podyplomowych „Master 2” w dziedzinie statystyki publicznej umożliwiających otrzymanie oficjalnego dyplomu ukończenia tych studiów wydanego przez wybraną uczelnię, również uczestniczącą w tym przedsięwzięciu. Prezentacja tego projektu odbyła się na spotkaniu w Eurostacie w dniu 1 lipca 2009 roku. W powstaniu studiów ma docelowo uczestniczyć sześć narodowych urzędów statystycznych z krajów UE (pracujących wspólnie w sieci) z zachowaniem wiodącej i koordynacyjnej roli Eurostatu. Absolwenci kursów będą mogli podejmować pracę w wybranych przez siebie europejskich narodowych urzędach statystycznych bądź organizacjach międzynarodowych. W listopadzie 2009 roku odbyło się spotkanie przedstawicieli GUS z francuskimi ekspertami w celu omówienia możliwości uczestnictwa Polski w tym przedsięwzięciu. Pan Prezes, który przewodniczył spotkaniu po zapoznaniu się ze szczegółami propozycji przedstawionymi przez ekspertów ENSAE w pełni poparł jej ideę oraz, zadeklarował udział Głównego Urzędu Statystycznego oraz zapewnił o zainteresowaniu oraz chęci udziału w tym projekcie również Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Jednocześnie Prezes GUS zadeklarował gotowość organizacji przez Centrum Edukacji Statystycznej w Jachrance międzynarodowego seminarium w kwietniu/maju 2010 roku. Seminarium, w którym obok Polski wezmą udział przedstawiciele narodowych urzędów statystycznych oraz środowiska naukowego Niemiec i Włoch zostanie poświęcone debacie dotyczącej dalszych kroków dotyczących rozwoju projektu EMOS.

2. Współpraca z organizacjami międzynarodowymi.

W 2009 roku GUS aktywnie uczestniczył w realizacji strategii rozwoju statystyki organizacji międzynarodowych poprzez:

2.1 Udział w spotkaniach na wysokim szczeblu:

- corocznej Plenarnej Sesji Komisji Statystycznej Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku,
- corocznej Plenarnej Sesji Konferencji Statystyków Europejskich w Genewie,
- corocznym spotkaniu Komitetu Statystycznego Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju w Paryżu/Genewie.

W 2009 roku Prezes GUS uczestniczył:

- w 40. Plenarnej Sesji Komisji Statystycznej Organizacji Narodów Zjednoczonych. Sesji towarzyszyło szereg spotkań problemowych. Podczas tych spotkań dyskutowano zagadnienia statystyczne na tle ogólnej sytuacji gospodarczej i społecznej na świecie m.in. rolę statystyki na tle postępującego procesu globalizacji, a także światowego kryzysu gospodarczego. Program 40 Sesji KSE natomiast obejmował kluczowe zagadnienia z zakresu m.in. statystyki energii, rolnictwa, zdrowia, edukacji i zatrudnienia, a także rachunków narodowych.
- w 57. Sesji Plenarnej Konferencji Statystyków Europejskich. Porządek obrad Konferencji jak zwykle obejmował obok spotkań poświęconych wybranym dziedzinom statystyki również dwa seminaria. W ramach w/w spotkań przedyskutowano cząstkowe raporty przygotowane przez narodowe urzędy statystyczne dotyczące: statystyki mieszkalnictwa w regionie Europejskiej Komisji Gospodarczej (raport przygotowany przez GUS na prośbę Biura KSE), rolnictwa oraz kosztów pracy. Celem przeglądu była poprawa koordynacji działań statystycznych

podejmowanych przez państwa członkowskie KSE. Tegoroczne seminaria natomiast były poświęcone: zagadnieniom zrównoważenia niezależności statystyki i produkcji danych stanowiących bazę dla prowadzenia polityk oraz problemom statystyki przedsiębiorstw. Ponadto podczas tegorocznej Sesji poddano m.in. pod dyskusję wstępną wersję raportu dotyczącego poufności danych statystycznych, którego treść zdaniem GUS, przed ostatecznym zatwierdzeniem, wymagała dalszych uzgodnień. Ostatecznie podczas Sesji przyjęto poprawki proponowane przez Główny Urząd Statystyczny.

- w 6. spotkaniu Komitetu Statystycznego OECD (CSTAT), którego program obejmował m.in. dyskusje nad sposobami wsparcia przez statystykę polityk ukierunkowanych na walkę z globalnym kryzysem gospodarczym tj. m.in. monitorowanie, prognozowanie zjawisk będących następstwem rozwijającego się kryzysu gospodarczego (opracowanie wskaźników odzwierciedlających zjawiska zachodzące w procesie globalizacji, wskaźników opisujących sferę realną gospodarki, sektor publiczny, aspekty monetarne i finansowe). Ponadto ważnym omawianym problemem było udoskonalanie systemów statystycznych w obszarze statystyki społecznej w tym postęp prac w ramach *Globalnego Projektu OECD* dotyczącego pomiaru postępu społeczeństw oraz dyskusja nad raportem utworzonej w 2008 roku *Komisji Pomiaru Wyników Gospodarczych i Rozwoju Społecznego* pod przewodnictwem Josepha Stiglitz, laureta nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii. Prace Komisji powiązane są z *Globalnym Projektem OECD*, a jej cel to ulepszenie sposobów pomiaru rozwoju gospodarczego i społecznego społeczeństw.
- w III Światowym Forum OECD „Statystyka, Wiedza, Polityka” (październik 2009), które odbyło się w ramach wspomnianego powyżej *Globalnego Projektu OECD*. Forum organizowane jest co dwa lata. Tegoroczne spotkanie stanowiło platformę wymiany informacji nt. dotychczasowych osiągnięć jak i kierunków dalszych prac badawczych i analitycznych w zakresie opracowywania wskaźników statystycznych (ekonomicznych, społecznych i środowiskowych) służących do pomiaru postępu społeczeństw.
- w specjalnym poufnym posiedzeniu Komitetu Statystycznego OECD poświęconym przeglądowi systemów statystycznych krajów starających się o członkostwo w OECD tj.: Chile, Estonii, Izraela oraz Słowenii (przedstawiciel GUS uczestniczył w przeglądzie systemu statystycznego Estonii).

2.2 Udział przedstawicieli resortu statystyki w inicjatywach oraz grupach roboczych i zadaniowych, a także konferencjach współorganizowanych organizacje międzynarodowe.

W 2009 roku przedstawiciele resortu statystyki aktywnie uczestniczyli w spotkaniach grup zadaniowych tzw. *City Groups* utworzonych w ramach działalności *Departamentu Statystyki ONZ w Nowym Jorku*, których zadaniem jest wypracowywanie międzynarodowych standardów metodologicznych dotyczących różnych dziedzin statystyki. Polscy specjaliści brali udział w spotkaniach: *Oslo City Group* nt. statystyki energii oraz w *Voorburg City Group* nt. statystyki usług, podczas którego zaproponowano zorganizowanie w Polsce spotkania tej Grupy. Ostatecznie ustalono, że Polska będzie gospodarzem *Voorburg City Group* w 2012 roku. Przedstawiciele GUS wzięli również udział w spotkaniu *Wye City Group* powołanej w celu wypracowania międzynarodowych standardów w zakresie statystyki obszarów wiejskich oraz dochodów gospodarstw domowych związanych z gospodarstwem rolnym.

Ponadto polscy statystycy uczestniczyli w spotkaniach, których głównym organizatorem był Departament Statystyki Europejskiej EKG ONZ we współpracy z Eurostatem oraz Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). W 2009 roku były to m.in.:

- spotkanie nt. statystyki transportu,
- spotkanie Grupy zadaniowej z zakresu statystyki transportu autobusowego i autokarowego),
- spotkanie Grupy zadaniowej nt. jakości pracy,
- seminarium nt. rejestrów przedsiębiorstw,
- seminarium nt. pomiaru jakości pracy,
- spotkanie nt. poufności danych statystycznych.

Jednocześnie w maju 2009 roku Główny Urząd Statystyczny był gospodarzem Sesji roboczej EKG ONZ nt. upowszechniania i komunikacji w zakresie statystyki.

W 2009 roku przedstawiciele resortu statystyki uczestniczyli również w pracach i inicjatywach Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Przedstawiciel GUS brał udział w dyskusji okrągłego stołu, której inicjatorem był Pan Enrico Giovannini, Dyrektor Komitetu Statystycznego dotyczącej wpływu światowego kryzysu finansowego na najbardziej podatne grupy społeczne (*była to inicjatywa OECD mająca na celu ocenę wpływu finansowego kryzysu i obecnej recesji gospodarczej na podejmowane prace statystyczne i analityczne*). Jednocześnie przedstawiciele GUS uczestniczyli w pracach na forum Grupy Koordynacyjnej *Globalnego Projektu OECD* (eksperci GUS są członkami tej Grupy). GUS zgłosił także swojego przedstawiciela do udziału w *Konsorcjum* utworzonym w ramach projektu dotyczącego pomiaru kapitału ludzkiego.

W 2009 roku przedstawiciele GUS uczestniczyli w następujących Grupach, których problematyka prowadzonych prac znajduje się w kompetencjach GUS:

- ds. rachunków narodowych,
- ds. wskaźników naukowo - technicznych (NESTI Group),
- ds. wskaźników społeczeństwa informacyjnego (WPIIS),
- ds. globalizacji przemysłu,
- ds. międzynarodowego handlu produktami oraz ds. międzynarodowego handlu usługami (WPTGS),
- ds. analiz przemysłu (Working Party on Industry Analysis - WPIA),
- ds. wskaźników terytorialnych,
- Krajowi Korespondenci ds. danych dotyczących zdrowia,
- ds. rachunków zdrowia ,
- Międzynarodowe Forum ds. Statystyki Turystyki

oraz w grupach, których problematyka prowadzonych prac nie znajduje się w bezpośredniej kompetencji GUS:

- ds. wskaźników edukacji (*INES Working Party, która powstała z przekształcenia INES Working Group*),
- ds. informacji środowiskowej i prognoz,

a także w spotkaniach Komitetu ds. Turystyki, Międzynarodowej Agencji ds. energii oraz Grupy Ekspertckiej Komitetu Statystycznego ds. krótkoterminowej statystyki gospodarczej (STESEG).

Ponadto obok uczestnictwa w pracach grup roboczych i eksperckich OECD polscy specjaliści aktywnie brali udział w opracowywaniu podręczników z różnych dziedzin statystyki zawierających wspólne zasady i zalecenia dla wszystkich członków Organizacji poprzez wysyłanie swoich uwag i komentarzy. Komentarze przesłano między innymi do wstępnej wersji podręcznika obejmującego zagadnienia dotyczące pomiaru wolumenu produkcji globalnej w usługach edukacji i zdrowia, a także do podręcznika dotyczącego statystyki międzynarodowego handlu usługami.

Główny Urząd Statystyczny współuczestniczył również w przygotowaniu raportu dotyczącego XI przeglądu gospodarczego Polski prowadzonego w ramach prac Komitetu Przeglądów Gospodarki i Rozwoju OECD (EDRC) przekazując odpowiedzi na pytania kwestionariusza leżące w gestii resortu statystyki a także aktualizując weryfikując dane do raportu. Tematem wiodącym XI przeglądu gospodarczego jest „globalizacja”.

3. Współpraca bilateralna Głównego Urzędu Statystycznego

W 2009 roku w ramach dwustronnej wymiany doświadczeń z urzędami statystycznymi państw członkowskich Unii Europejskiej GUS kontynuował współpracę dwustronną z francuskim Narodowym Urzędem Statystyki i Badań Ekonomicznych (INSEE) w dziedzinie statystyki ubóstwa i wykluczenia społecznego. Pracowano nad projektem polskiego badania spójności społecznej. Jednym z głównych celów tego badania jest zebranie informacji pozwalających na pogłębioną analizę ubóstwa i wykluczenia społecznego. Wypracowane w trakcie współpracy rozwiązania metodologiczne, propozycje nowych wskaźników mogłyby w przyszłości zostać wykorzystane zarówno w badaniach i analizach INSEE, jak również w badaniach realizowanych w innych krajach europejskich. Ustalono, że dotychczasowe wyniki prac w tym zakresie zostaną przedstawione na międzynarodowej konferencji naukowej, dotyczącej problematyki ubóstwa, która odbędzie się pod koniec lutego 2010 r. w Wiedniu.

Jednocześnie, w ramach współpracy z francuskim partnerem rozpoczęto wymianę doświadczeń pomiędzy Urzędem Statystycznym w Bydgoszczy i Dyrekcją Regionalną INSEE w Lille w zakresie dotyczącym obsługi statystycznej administracji lokalnej. Obszarami zainteresowań obu stron była także statystyka rynku pracy oraz metody i procedury udostępniania informacji. Opracowany został harmonogram spotkań obu urzędów na lata 2010-2011 zawierający propozycje tematów do współpracy oraz wspólnych działań. Dyskusja nad tym dokumentem będzie jednym z punktów programu wizyty technicznej przedstawicieli US Bydgoszczy w Dyrekcji Regionalnej w Lille w styczniu 2010 roku.

Ponadto GUS podjął współpracę z Urzędem Statystycznym Wielkiej Brytanii. Tematami pierwszej wizyty delegacji polskiej w tym Urzędzie (marzec) były zagadnienia z zakresu statystyki rynku pracy oraz statystyki ludności i migracji zagranicznych. Podczas tej wizyty uzgodniono potrzebę dalszej współpracy nie tylko w obu tych obszarach, ale również w innych dziedzinach tematycznych statystyki. Strona angielska zaproponowała m.in. następujące tematy: przeglądy partnerskie, rejestry statystyczne, oraz rozporządzenie europejskie dotyczące pomiaru zwiększania efektywności i stymulacji innowacji.

Statystyka rynku pracy, migracje ludności, a także obsługa informacyjna władz lokalnych były również przedmiotem wymiany doświadczeń z Ukrainą, ukraińskim Urzędem Statystycznym w Kijowie oraz Urzędem Statystycznym w Symferopolu, z którymi resort statystyki współpracował w 2009 roku.

Główny Urząd Statystyczny podpisał Umowę o współpracy dwustronnej pomiędzy resortami statystyki Polski i Republiki Białoruś. Współpracę w ramach tej umowy zaplanowano w okresie najbliższych trzech lat z możliwością przedłużenia jej na kolejne trzy lata. Umowa przewiduje m.in. promowanie wymiany informacji statystycznej z zakresu metodologii oraz specyficznych kwestii związanych z badaniami statystycznymi, wykorzystania technologii informacyjnych, a także nowych metod stosowanych w statystyce. Jej celem jest również wzmocnienie współpracy pomiędzy regionalnymi urzędami statystycznymi (wizyta delegacji Urzędu Statystycznego Obwodu Grodzieńskiego w Urzędzie Statystycznym w Białymstoku w celu omówienia kierunków współpracy pomiędzy obu urzędami).

4. Współpraca transgraniczna Głównego Urzędu Statystycznego, Partnerstwo Wschodnie

Ważnym elementem współpracy międzynarodowej GUS w 2009 roku była **współpraca transgraniczna**, a także udział Głównego Urzędu Statystycznego w projekcie realizowanym w ramach inicjatywy Rządu RP dotyczącej wzmocnienia wschodniego wymiaru Europejskiej Polityki Sąsiedztwa „**Partnerstwo Wschodnie**”.

Wyżej wymieniony projekt, którego koordynatorem jest Urząd Komitetu Integracji Europejskiej ma na celu wzmocnienie zdolności instytucjonalnych administracji Rządowej Republiki Białoruś, Armenii, Azerbejdżanu, Gruzji, Mołdawii oraz Ukrainy w obszarze współpracy z Unią Europejską, w kontekście szeroko rozumianej integracji europejskiej. W ramach tego projektu Główny Urząd Statystyczny przyjął delegację Republiki Białoruś (wrzesień 2009). Podczas spotkania, które miało charakter szkolenia, przedstawiciele GUS przedstawili zagadnienia z zakresu dostosowania statystyki polskiej do standardów Unii Europejskiej oraz systemu elektronicznego zbierania danych, a także współpracy przygranicznej.

Ponadto, w resorcie statystyki trwają prace nad organizacją Konferencji związanej z inicjatywą „Partnerstwo Wschodnie” – „Rozwój Europejskiego Systemu Statystycznego w świetle Partnerstwa Wschodniego – kierunki i strategia”. Konferencja ta jest planowana na 19 października 2011 roku w Warszawie. Mają w niej wziąć udział Prezesi i Wiceprezesi Europejskich Urzędów Statystycznych oraz przedstawiciele Urzędów Statystycznych Państw Partnerstwa Wschodniego, a także przedstawiciele Eurostatu i innych organizacji międzynarodowych.

Jednocześnie, w 2009 roku kontynuowano realizowaną od wielu lat **współpracę transgraniczną** pomiędzy urzędami statystycznymi w Zielonej Górze, Lublinie, Szczecinie, Rzeszowie, Wrocławiu i Opolu, a regionalnymi urzędami statystycznymi Niemiec, Czech, Słowacji i Ukrainy. Skupiono się przede wszystkim na jej rozszerzeniu w zakresie wymiany informacji, opracowywania wspólnych publikacji, prowadzenia badań oraz tworzenia baz danych. W maju 2009 roku odbyło się na Słowacji oficjalne spotkanie z udziałem Prezesa GUS, podczas którego obok dyskusji nt. funkcjonowania

statystyki polskiej i słowackiej, a także problematyki dotyczącej sprawozdawczości elektronicznej omówiono problemy związane ze współpracą transgraniczną pomiędzy obu urzędami. Ponadto podjęto działania mające na celu włączenie do współpracy transgranicznej w coraz szerszym zakresie strony ukraińskiej i białoruskiej w kontekście m.in. *Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013*, który został zatwierdzony przez Unię Europejską.

5. Wsparcie udzielane przez resort statystyki dla innych urzędów statystycznych w zakresie statystyki gospodarczej i społecznej.

W 2009 roku Główny Urząd Statystyczny brał udział w realizacji działań pomocowych na rzecz administracji gruzińskiej zainicjowanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Projekt pt. *„Wsparcie Rządu Gruzji we wdrażaniu Strategii Rozwoju Regionalnego w zakresie decentralizacji, finansowania rozwoju regionalnego oraz budowania systemu służby cywilnej”* został w marcu 2009 roku zgłoszony do realizacji w ramach programu Ministerstwa Spraw Zagranicznych *„Polska pomoc 2009”*.

Jednym z czterech komponentów w/w projektu były 3-tygodniowe staże urzędników gruzińskich w polskich urzędach administracji rządowej. Odbyte staże miały na celu umożliwienie uczestnikom wykorzystania zdobytego doświadczenia i nowej wiedzy we wdrażaniu założeń *Strategii Rozwoju Regionalnego Gruzji* w jednym z obszarów priorytetowych projektu tj. decentralizacji władzy, decentralizacji fiskalnej, czyli finansowaniu rozwoju regionalnego oraz budowaniu kapitału ludzkiego na poziomie centralnym i regionalnym w kontekście rozwoju regionalnego.

W ramach w/w działań GUS przyjął dwóch stażystów z Gruzji, którzy zapoznali się m.in. z rolą, zadaniami oraz strukturą organizacyjną Głównego Urzędu Statystycznego, podstawami funkcjonowania oraz strukturą Europejskiego Systemu Statystycznego, a także problematyką związaną z przygotowaniem GUS do objęcia Prezydencji w Grupie Roboczej Rady UE ds. Statystyki. Gruzini stażyści mogli również zapoznać się ze sposobami przygotowywania stanowisk Rządu odnośnie dokumentów Unii Europejskiej, wkładów do instrukcji COREPER oraz informacji Rządu na posiedzenia Rad sektorowych, a także z aspektami dotyczącymi koordynacji współpracy służb statystyki publicznej z Urzędem Statystycznym Wspólnot Europejskich (Eurostatem).

Ponadto w 2009 roku w ramach pomocy udzielanej przez resort statystyki innym urzędom statystycznym odbyły się następujące staże:

- Wsparcie dla Urzędu Statystycznego Rumunii w zakresie analiz statystycznych (12.01-12.06.2009 rok – US Łódź).
- Wsparcie dla Urzędu Statystycznego Macedonii w zakresie badania siły roboczej i dostosowania jakości statystyki cen konsumenckich (9.03-31.07.2009 rok – US Łódź).
- Wsparcie dla Urzędu Statystycznego Turcji w zakresie rachunków zdrowia (6.07-27.11.2009 rok – US Kraków).

W 2009 roku Główny Urząd Statystyczny brał również udział w realizacji Porozumienia Bliźniaczego nr BG/2006/IB/FI01 które zakończyło się we wrześniu 2009 roku. Porozumienie Bliźniacze z udziałem Głównego Urzędu Statystycznego było realizowane przez konsorcjum kierowane przez Federalny Urząd Statystyczny Niemiec. Celem projektu była reorganizacja struktury regionalnej Urzędu Statystycznego Bułgarii. Podczas wizyty Kierownictwa Urzędu Statystycznego Bułgarii w GUS uzgodniono, że oba urzędy podtrzymają współpracę w formie bilateralnej.

Ponadto, Główny Urząd Statystyczny reprezentowany przez Centrum Edukacji Statystycznej w Jachrance, jako członek konsorcjum, wziął udział w następujących przetargach na realizację projektów pomocowych:

1. Projekt EuropeAid/128053/C/SER/Multi – Zapewnienie usług we wdrażaniu Wielonarodowego programu współpracy statystycznej (IPA2008)
2. Projekt EuropeAid/126978/C/SER/AL. – Wsparcie dla Krajowego Urzędu Statystycznego Albanii (INSTATO oraz jego urzędów regionalnych)
3. Projekt EuropeAid/126739/D/SER/TR – Wsparcie wzmocnienia wydajności statystycznej Ministerstwa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Turcji
4. Projekt EuropeAid/128533/C/SER/Multi – MEDSTAT III

6. Międzynarodowa wymiana informacji statystycznej.

Podstawą międzynarodowej wymiany informacji statystycznej realizowanej przez Główny Urząd Statystyczny jest ustawa o statystyce publicznej, art. 25, ust.1, pkt 13. Zobowiązania przekazywania danych statystycznych organizacjom międzynarodowym wynikają z umów międzynarodowych, porozumień i listów intencyjnych o współpracy podpisanych przez Prezesa GUS.

Oznacza to, że Główny Urząd Statystyczny stanowi integralną częścią światowego systemu statystycznego i ma obowiązek udostępniania informacji statystycznej na wielu płaszczyznach. Wspomniane powyżej udostępnianie charakteryzuje się uporządkowanym trybem, tzn. ustalonymi terminami i ścisłym zakresem przekazywanych danych, które powstają na podstawie obowiązującej metodologii ustalonej podczas spotkań i obrad odpowiednich międzynarodowych grup roboczych.

Opracowane zbiory gotowych danych za pośrednictwem Wydziału Międzynarodowej Wymiany Informacji przesyłane są do następujących organizacji:

- Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) – agend i organizacji wyspecjalizowanych ONZ:
 - Międzynarodowego Funduszu Walutowego (IMF),
 - Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (IBRD),
 - Międzynarodowej Organizacji Pracy (ILO), Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Rozwoju Przemysłu. (UNIDO),
 - Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO),
 - Organizacji Narodów Zjednoczonych . do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO), Światowej Organizacja Zdrowia (WHO),
 - Światowej Organizacja Handlu (WTO).
- Unii Europejskiej i jej organizacji :
 - Komisji Europejskiej w Brukseli (EC)
 - Biura Statystycznego Wspólnot Europejskich (EUROSTAT)

- innych organizacji międzynarodowych:
 - Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)
 - Międzynarodowego Instytut Żelaza i Stali (I I&S I)
- Rady Europy – Strasburg (CE)
 - Światowej Organizacji Cukru (WSO)
 - Międzynarodowej Agencja Energii (IEA)

W 2009 roku najwyższa częstotliwość przepływu informacji występowała, jak w latach poprzednich, w przypadku *Eurostatu*. Dane za pośrednictwem specjalnego oprogramowania (tzw. *eWA - eDAMIS Web Application*) wysyłane były w ramach systemu *eDAMIS (electronic Dataflow Administration and Management Information System)*, nowoczesnego systemu zarządzania umożliwiającego komunikację oraz łatwiejsze i bardziej precyzyjne przesyłanie danych pomiędzy różnymi instytucjami krajowymi, instytucjami UE i Eurostatem w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego. System *eDAMIS* zapewnia pełne bezpieczeństwo przekazywanym zbiorom. W 2009 roku do *Eurostatu* przekazano tą drogą około 1230 plików z danymi.

W przypadku pozostałych międzynarodowych organizacji, tryb przekazywania danych opierał się na bardziej tradycyjnej formie tzn. pocztą elektroniczną lub listownie. Warto podkreślić, że dane wysyłane tą drogą nie mają nigdy statusu poufnych. Do organizacji tych należało *OECD* – 123 przesyłki danych (głównie do publikacji *Main Economic Indicators*, *ONZ* - 26 przekazów, w tym m.in. do comiesięcznego *Monthly Bulletin of Statistics*, *Komisja Europejska w Brukseli* – 34, *ILO* – 32, *Międzynarodowa Organizacja Kawy* – 11, *FAO* – 5 , a także *UNESCO*, *UNICEF*, *Bank Światowy*, *World Steel Association* i in.

Jednocześnie, w przypadku *Międzynarodowego Funduszu Walutowego (IMF)*, w związku z tym, że począwszy do 2006 roku proces przekazywania informacji do organizacji międzynarodowych jest stale modernizowany, GUS korzystał z nowego systemu, tzw. *ICS (Integrated Correspondence System)*, polegającego na wprowadzaniu danych przez koordynatora z Wydziału Międzynarodowej Wymiany Informacji bezpośrednio do bazy danych *IMF*. W 2009 roku do *IMF* zarejestrowano 59 przekazów danych.

łącznie w 2009 roku do wszystkich organizacji międzynarodowych (za wyjątkiem regularnych przesyłek do Eurostatu) dokonano 380 wysyłek danych.

Ponadto, tak jak w latach ubiegłych, obok przekazywania danych statystycznych GUS korzystał bezpośrednio ze zbiorów znajdujących się w powszechnie dostępnych bazach danych organizacji międzynarodowych lub publikacjach.

W 2009 roku obok w/w działań związanych z wymianą informacji statystycznej Główny Urząd Statystyczny zajmował się również obsługą informacyjną osób prywatnych oraz firm i instytucji z zagranicy. W ten sposób załatwionych zostało ponad 600 zamówień od zagranicznych klientów indywidualnych.

7. Współpraca z zagranicą Centralnej Biblioteki Statystycznej (CBS).

Centralna Biblioteka Statystyczna od wielu lat bierze udział w procesie kompleksowego dostosowania statystyki polskiej do wymogów Unii Europejskiej.

Realizacja tego zadania odbywa się w ramach współpracy z ośrodkami informacji oraz bibliotekami naukowymi działającymi zwłaszcza w ramach konsorcjum Aleph. Umożliwia to CBS dostosowanie swej struktury, a także metod pracy do standardów europejskich w zakresie stosowania nowoczesnych technologii informacyjnych.

W 2009 roku głównymi formami współpracy Centralnej Biblioteki Statystycznej była wymiana informacji oraz wymiana międzybiblioteczna z bibliotekami i ośrodkami dokumentacyjno-informacyjnym, a także udział w międzynarodowych konferencjach: Międzynarodowej Międzyśrodkowej Konferencji Naukowej (czerwiec 2009) oraz konferencji IGeLU (*International Group of Ex Libris Users*) (wrzesień 2009).

Za pośrednictwem sieci Internet zagraniczni użytkownicy mieli stały dostęp do bazy bibliotecznej i bibliograficznej CBS, która obejmuje cały katalog zbiorów głównych (ponad 460 000 woluminów).

Dodatkowo, poprzez dostęp do publicznego serwera CBS użytkownicy na całym świecie mogli w przyjaznej formie korzystać z katalogów ponad 100 innych bibliotek polskich i zagranicznych, a także z około 200 baz statystycznych posadowionych na serwerach poza granicami Polski, w tym takich organizacji międzynarodowych jak Eurostat, OECD, ONZ.

Jednocześnie, na przełomie maja i czerwca 2009 roku Centralna Biblioteka Statystyczna uruchomiła bibliotekę cyfrową, umożliwiając wszystkim użytkownikom, w tym z zagranicy, dostęp do pełnej formy najcenniejszych dokumentów.

Ponadto, w 2009 r. przesłano przez Internet do użytkowników zagranicznych wyniki kwerend bibliograficznych w zbiorach Centralnej Biblioteki Statystycznej do ponad 50 odbiorców. Dzięki wymianie barterowej z organizacjami międzynarodowymi i urzędami statystycznymi z całego świata użytkownicy Biblioteki dysponowali prawie 350 tytułami czasopism zagranicznych, a także w wyniku wymiany publikacji statystycznych z zagranicą uzyskano około 900 wydawnictw.

8. Podsumowanie

Współpraca międzynarodowa Głównego Urzędu Statystycznego w 2009 roku była realizowana na podstawie planu finansowego przewidzianego na 2009 rok w zakresie wyjazdów zagranicznych, a także planu wyjazdów pracowników resortu statystyki opracowanego w oparciu o propozycje przygotowane przez departamenty, jednostki podporządkowane GUS oraz urzędy statystyczne zatwierdzonego przez Pana Prezesa Józefa Oleńskiego.

Z wnioskowanej kwoty w projekcie budżetu 2009 w wysokości 1 430 000 zł Gabinet Prezesa otrzymał 1 000 000 zł. (w tym 35 000 zł na wyjazdy Rządowej Rady Ludnościowej).

Z uwagi na intensyfikację służbowych wyjazdów zagranicznych w IV kwartale roku sprawozdawczego dokonano zasilenia kwotą 50 000 zł konta na wyjazdy zagraniczne.

Zwiększona kwota na wyjazdy zagraniczne pozwoliła zrealizować wyjazdy przedstawicieli resortu statystyki na spotkania międzynarodowe zaplanowane na listopad i grudzień 2009 roku.

Z ogólnej ilości **268** wyjazdów zrealizowanych w 2009 roku , **211** odbyło się zgodnie z planem.

Jednocześnie przedstawiciele polskich służb statystycznych uczestniczyli w szeregu spotkań, które nie były objęte w/w planem. W ten sposób zrealizowano **57** wyjazdów co stanowi **21 %** wszystkich wyjazdów.

Udział przedstawicieli urzędów statystycznych w spotkaniach międzynarodowych zarówno w konferencjach jak i w pracach prowadzonych przez Eurostat i organizacje międzynarodowe był nieco mniejszy niż w 2008 roku. Pracownicy urzędów statystycznych (80 osób) uczestniczyli w **59** spotkaniach międzynarodowych.

W porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła się liczba konferencji, w których uczestniczyli pracownicy resortu statystyki (**45** w roku 2008 i **32** w roku 2009).

W 2009 roku sfinansowano 14 wyjazdów z rezerwy celowej „SPISY”. Koszt wyjazdu 19 osób w ramach przygotowań do Powszechnego spisu rolnego w 2010 roku oraz Powszechnego spisu ludności i mieszkań w 2011 roku wyniósł 91 649 zł.

W roku 2009 przyjęto w Głównym Urzędzie Statystycznym 32 delegacje zagraniczne. Wśród spotkań międzynarodowych GUS był organizatorem m.in. roboczej sesji EKG ONZ nt. upowszechniania informacji statystycznej i komunikacji oraz szkolenia w ramach ESTP nt. Europejskiego Programu Statystycznego.

W 2009 roku pomoc udzielana przez GUS innym krajom miała głównie formę wsparcia *ad hoc* krajom, które wystąpiły z taką prośbą (Turcja, Ukraina, Republika Białoruś, Kirgizja).

Na tym tle pomoc GUS udzielana w ramach projektów *MEDSTAT II*, *BG 06 IB FI 01* oraz *P07638* miała znacznie mniejszy zakres (udostępnienie Centrum Edukacji Statystycznej (CES) w Jachrance na szkolenie w ramach *MEDSTAT II*). W przypadku projektu *MEDSTAT II* sytuacja związana jest z faktem zbliżającego się końca jego realizacji. Natomiast w przypadku pozostałych projektów można sądzić, że niewielkie wykorzystanie ekspertów GUS wiąże się z tym, że ich realizacja rozpoczęła się dopiero w zeszłym roku.